

Forum Deelsector

Landbouwvisie 2030-2050

Opdracht

Uit regeerakkoord Vlaamse regering

'Een visienota opmaken voor de Vlaamse landbouwsector en het bredere voedselsysteem. Die visie moet weergeven hoe we een rendabel landbouwmodel laten passen binnen de ecologische grenzen van onze regio, met oog voor duurzaam grondgebruik en wederkerig goed nabuurschap. De Vlaamse landbouwvisie 2030-2050 moet onze land- en tuinbouwers een langetermijnperspectief bieden en bijdragen tot de realisatie van diverse Europese verplichtingen o.a. natuur-, klimaat-, en milieuverplichtingen. Hiermee wil Vlaanderen een richting aangeven op vlak van de diverse korte- en langetermijnuitdagingen voor de Vlaamse land- en tuinbouwers en het agrovoedingssysteem'

Wat bedoelen we met een VISIE

Visie: Toekomstbeeld/toekomstperspectief van en voor Vlaamse landbouw en voedingssector binnen gestelde randvoorwaarden op andere terreinen (milieu, ecologie, klimaat, maatschappij)

Visie moet dus in beeld brengen wat 'eindbeeld' is ('dot on the horizon') (fase 1)

Daarna kan het ontwikkelingspad daarheen worden uitgezet (fase 2)

Visie wordt bepaald op sector- en ketenniveau, niet op bedrijfsniveau

Visie geeft een perspectief m.b.t. de ontwikkeling van landbouw en de agrovoedingssector (binnen gestelde randvoorwaarden) waarbinnen de bedrijven individuele keuzes kunnen maken (vrije ondernemers)

Visie en EU agenda

Vlaamse visie schrijft zich in in de Europese visie en agenda

EU visie zet volgende doelen uit:

- Een aantrekkelijke en voorspelbare agrovoedingssector waar ondernemingsinkomens de landbouwers in staat stellen om te floreren;
- Een agrovoedingssector die concurrerend en veerkrachtig is in het licht van de toenemende wereldwijde concurrentie en schokken;
- Een toekomstbestendige agrovoedingssector die functioneert binnen planetaire grenzen;
- Een agrovoedingssector die waarde hecht aan voedsel, eerlijke werk- en leefomstandigheden en levendige en goed verbonden plattelands- en kustgebieden.

Vlaamse visie probeert deze te concretiseren voor Vlaanderen en kan basis vormen voor (latere) Vlaamse invulling

SALV
Strategische Adviesraad
LANDBOUW • VISSERIJ

Verken-
nende
gesprek-
ken
stakeholders

Startforum

8 Fora
deelsectoren

Aggregatie met
stakeholders en
overkoepelende
analyse

Vandaag

Visie 2050

Beleid

Dagverloop

- Presentaties
 - Sectorbeeld - Opdrachtteam
 - Blik op de toekomst van de sector – Keynote speaker
- Toelichting Methodiek SWOT en DESTEP
- koffiebreak
- Sessie 1
- broodjeslunch
- Sessie 2
- koffiebreak
- Sessie 3 ~ drijvers / onzekerheden
- Afronding
- Drink

Visievorming:

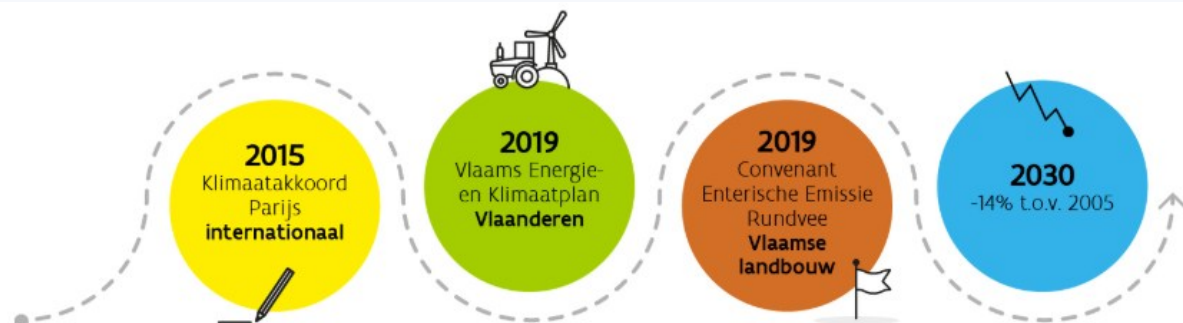
Doel:

Een toekomstige sector ontwikkelen binnen de opgelegde contouren door beleid die kader zullen bepalen in 2050

M.a.w.:

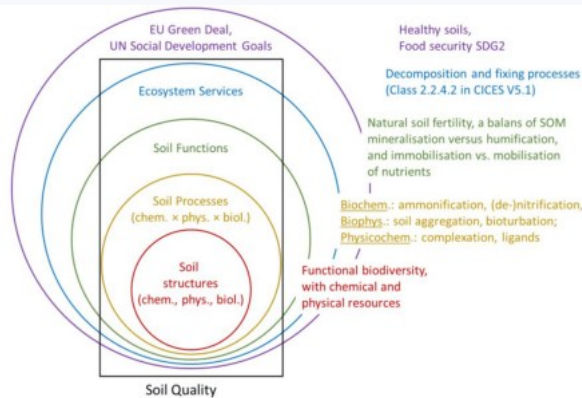
Hoe zal de sector evolueren als we dit verplichtend kader moeten halen?

Contouren van de productie-omgeving

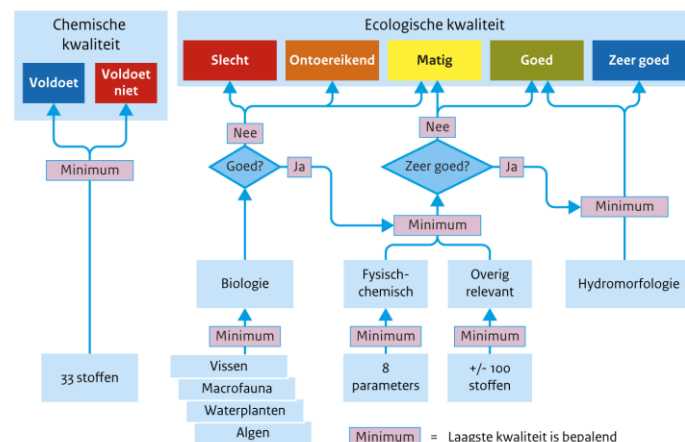
- Klimaatmitigatie
 - EU → klimaatneutraal 2050 (-90% tegen 2040) + LULUCF
 - VL → VEKP ~ KLIMREK
- Klimaatadaptatie
 - EU → klimaatbestendige EU tegen 2050
 - VL → kadertekst klimaatadaptatie landbouw

Contouren van de productie-omgeving

Figuur 6 Relatie tussen ecosysteemdiensten, bodemfuncties, bodemprocessen en bodemeigenschappen. Bodemkwaliteit (of bodemgezondheid) kan in principe op elk van deze niveaus gemeten worden. Bron: Faber et al., 2022.

Beoordeling waterkwaliteit volgens Kaderrichtlijn Water

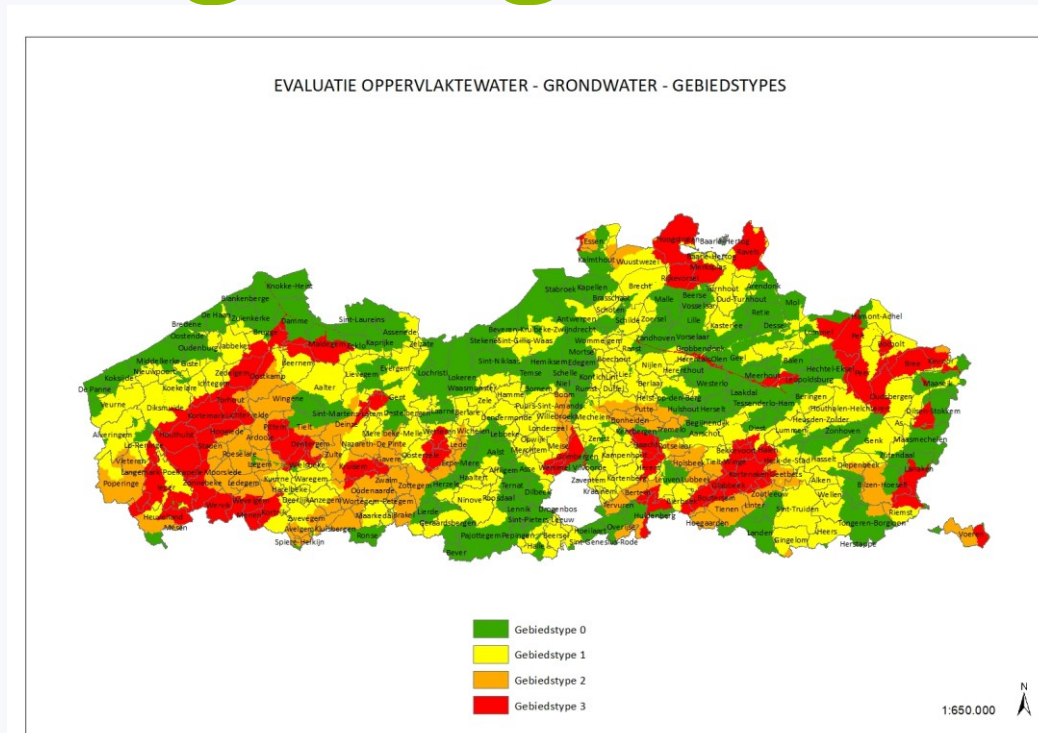

Bron: PBL

PBL/jul20
www.clo.nl/nh1q1205

- Bodem en Carbon Removal/Carbon Farming
 - EU: bodemmonitoring ifv. bodemgezondheid / °vrijwillige koolstofmarkt
 - VL: bodem(zorg)plan ifv. integrale bodemzorg + Actieplatform CRCF
- Water
 - EU: KRW: 'extra time' post 2027
 - VL:
 - Blue Deal
 - SPW, bodem en water meer sturend maken (ruimte, bodemzorg, sponslandschappen, ...), diffuse verontreiniging aanpakken, ...
 - Stroomgebiedbeheerplannen
 - Strat. waterzekerheidsdoelstellingen

Contouren van de productie-omgeving

- Bemesting
 - EU: NitraatRL ($<50 \text{ mg NO}_3 \text{ l}^{-1}$); RENURE
 - VL: opeenvolging MAP's; nu doelstelling richting 1/1/2027:
 - OW: $\leq 18 \text{ mg NO}_3 \text{ l}^{-1}$ per afstroomzone
 - GW: $-6 \text{ mg NO}_3 \text{ l}^{-1}$ tov MAP6 in afstroomzones onvoldoende kwaliteit
- Gewasbescherming / IPM
 - EU: RL duurzaam gebruik + doelen Green Deal (gebruik en risico -50% + aandeel bio +25% tegen 2030)
 - VL: 2023:
 - risico gebruik GBM -56% t.o.v. referentie 2011-2013; hoeveelheid gebruik GBM nam niet af
 - Federaal (NAPAN) + Vlaams (actieplan duurzaam gebruik pesticiden, IPM, fytolicensie)

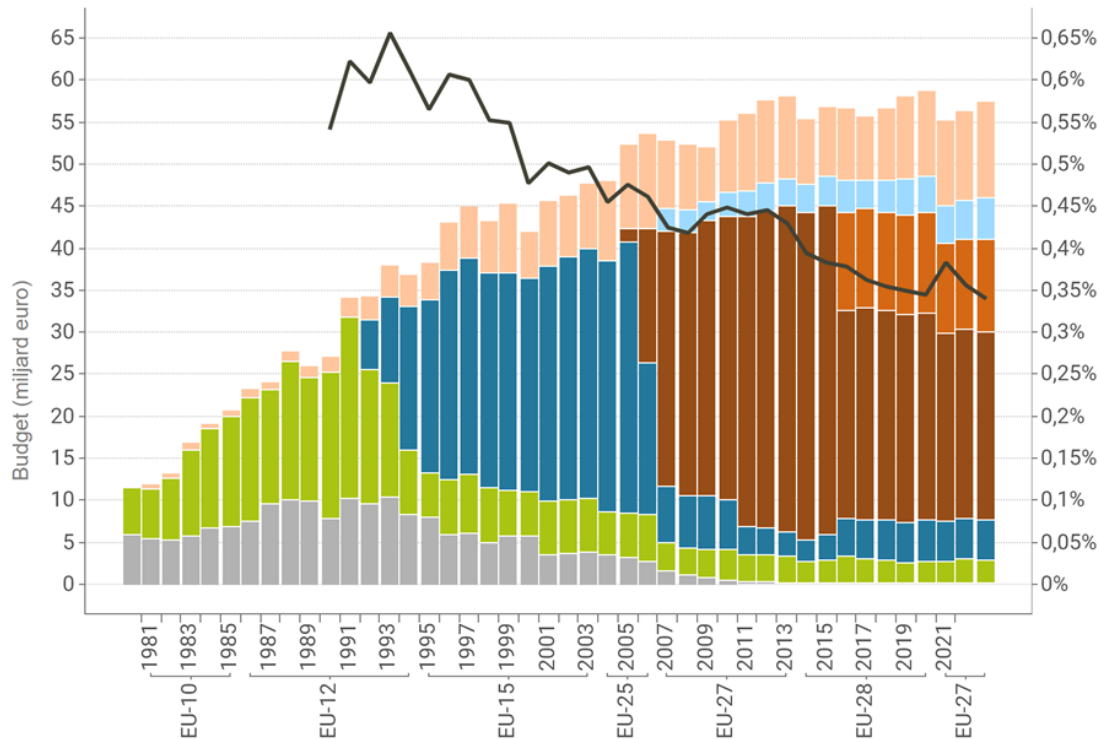
Contouren van de productie-omgeving

- Biodiversiteit en natuur
 - EU: Natuurherstelverordening met doelen 2030, 2040, 2050
 - Graslandvlinderindex / org. koolstof bouwland / %landbouwgrond KLE (2 van 3)
 - Index boerenlandvogelsoorten: +15% tegen 2050
 - Herstel ontwaterde veengebieden: op 50% van zulke gebieden tegen 2050, wv 1/3 vernat
 - + diversiteit bestuivers / ↑ populaties
 - VL: Natuurherstelplan in voorbereiding
- CSRD, CSDDD, EUDR, ...

Contouren van de productie-omgeving

Uitgaven van de EU voor het GLB en het hervormingspad van het GLB

EU-Samenstelling » budgetjaar

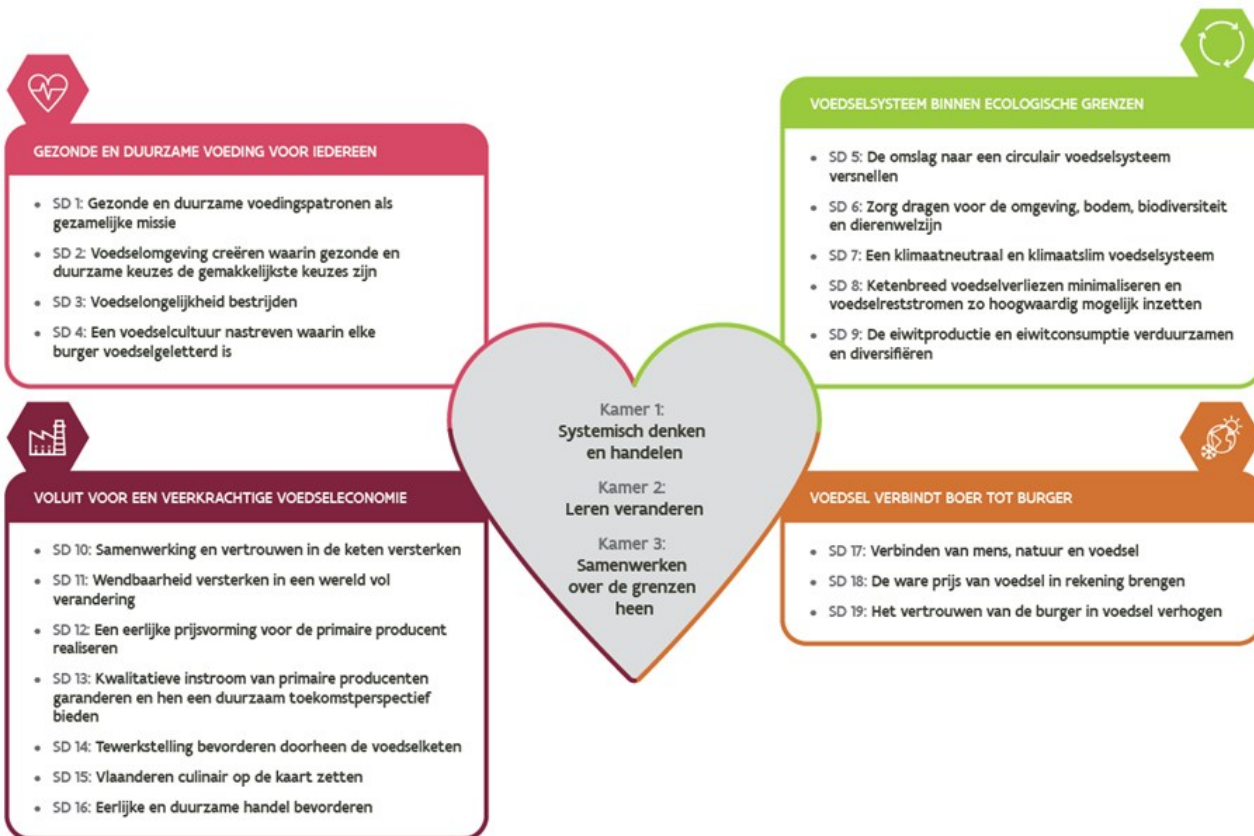
■ export restituties ■ overige marktsteun ■ gekoppelde rechtstreekse steun
 ■ ontkoppelde rechtstreekse steun, waarvan: ■ vergroening
 ■ plattelandsontwikkeling - milieu en klimaat ■ plattelandsontwikkeling - overige ~ GLB als % EU bpb

- EU Visie voor Landbouw en Voedsel (febr. 2025)
 - O.b.v. strategische dialoog (sept. 2024), Draghi, Letta, Niinistö
 - Concurrentievermogen en duurzaamheid landbouw- en voedingssector op lange termijn
- Hervormingspad van het GLB
 - Commissievoorstellen GLB 2028-2034
 - Vlaamse / Belgische invulling

Pijler 1- en Pijler 2-maatregelen in het GLB-strategisch plan 2023-2027 voor Vlaanderen

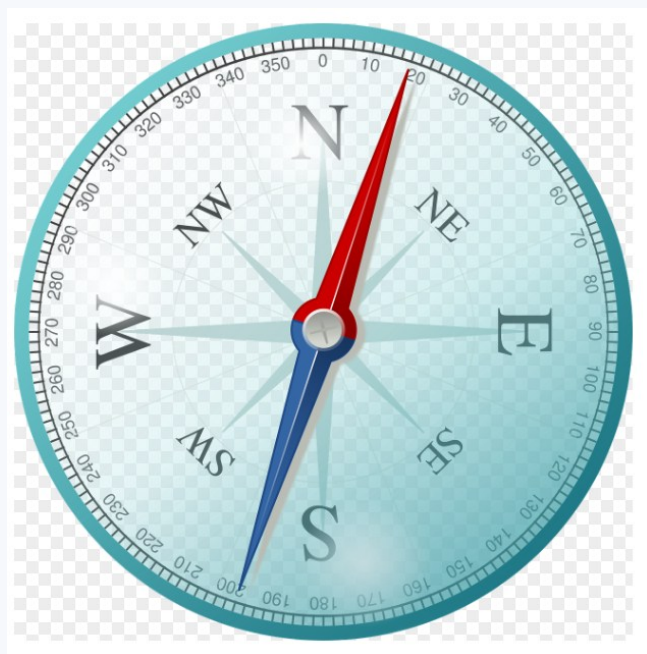

Contouren van de productie-omgeving

- Vlaamse voedselstrategie
 - 4 strategische pijlers +systeemaanpak
 - 19 strategische doelstellingen
 - In praktijk met 'voedseldeals'
 - Eerlijke prijzen: samen werken aan eerlijke prijsvorming en echte prijzen
 - Catering: gezonde, duurzame en betaalbare voedingspatronen
 - Lokaal voedselbeleid: voedselstrategieën lokaal, provinciaal, regionaal
 - Agro-ecologie: kansen stimuleren, hindernissen wegwerken
 - Voedselhubs / voedselomgeving / jeugd
- Samenwerking beleidsdomeinen via 'voedselwerven'
 - Vlaamse eiwitstrategie
 - Werkagenda voedselketen VL Circulair
 - Actieplan voedselverlies en biomassa
 - Strategische visie korte keten
 - Strategisch plan bio
- Voedselveranderaars (inspirerende vb.)

Centrale vraagstelling

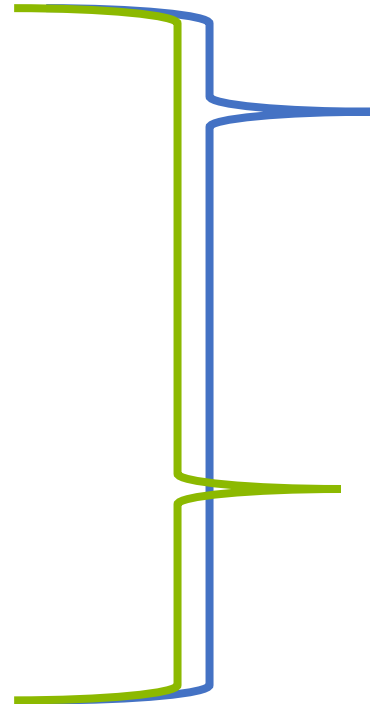
Forum deelsector
Blik op 2050

**Wat zijn de
beïnvloedende factoren
die de toekomst van de
sector zullen bepalen?**

Fundament opbouw sessies

DESTEP

- Demografisch
- Economisch
- Sociaal-cultureel
- Technologisch
- Ecologisch
- Politiek-juridisch

SWOT

- Externe factoren
 - Opportuniteiten
 - Bedreigingen
- Interne factoren
 - Sterktes
 - Zwaktes

Bedoeling:

per DESTEP factor aangeven welke uitdagingen (+ en -) de sector zullen beïnvloeden en welke reactiemogelijkheden (+ en -) de sector heeft om hierop te reageren

Resultaat:

visie op ontwikkeling van de sector

Demografische ontwikkelingen

Economische factoren

- Evolutie bevolking (10 miljard in 2050)
- Verstedelijking
- Vergrijzing
- Migratie en diversificatie bevolking
-
- Globalisering
- Handelsstromen
- Markt- en ketendynamiek
- Financiële markten
- Grondmarkt
-

Sociaal- culturele factoren

Technologische versnelling

- Consumentenvoorkeuren
 - Dieetwijzigingen
 - Maatschappelijke waardering
 - Multifunctionaliteit platteland
 - Gezondheid en welzijn
 - ...
-
- Digitalisering
 - Biotechnologie
 - Technologische innovatie
 - Innovatie productiesystemen (agro-ecologie)
 - Productinnovatie (nieuwe teelten)
 - Opleiding, kenniscentra
 - ...

Ecologische factoren

Politiek-juridische beleidsfactoren

- Klimaatverandering
- Biodiversiteit
- Schaarste aan hulpbronnen (bodem, water, lucht)
- Milieuvervuiling
- Duurzaamheid
- Circulariteit
-
- Geopolitieke situatie
- Internationale samenwerking
- Beleid en regelgeving 2050
- Institutionele verandering en rechtszekerheid
-

Voorbeeld:

Extern:

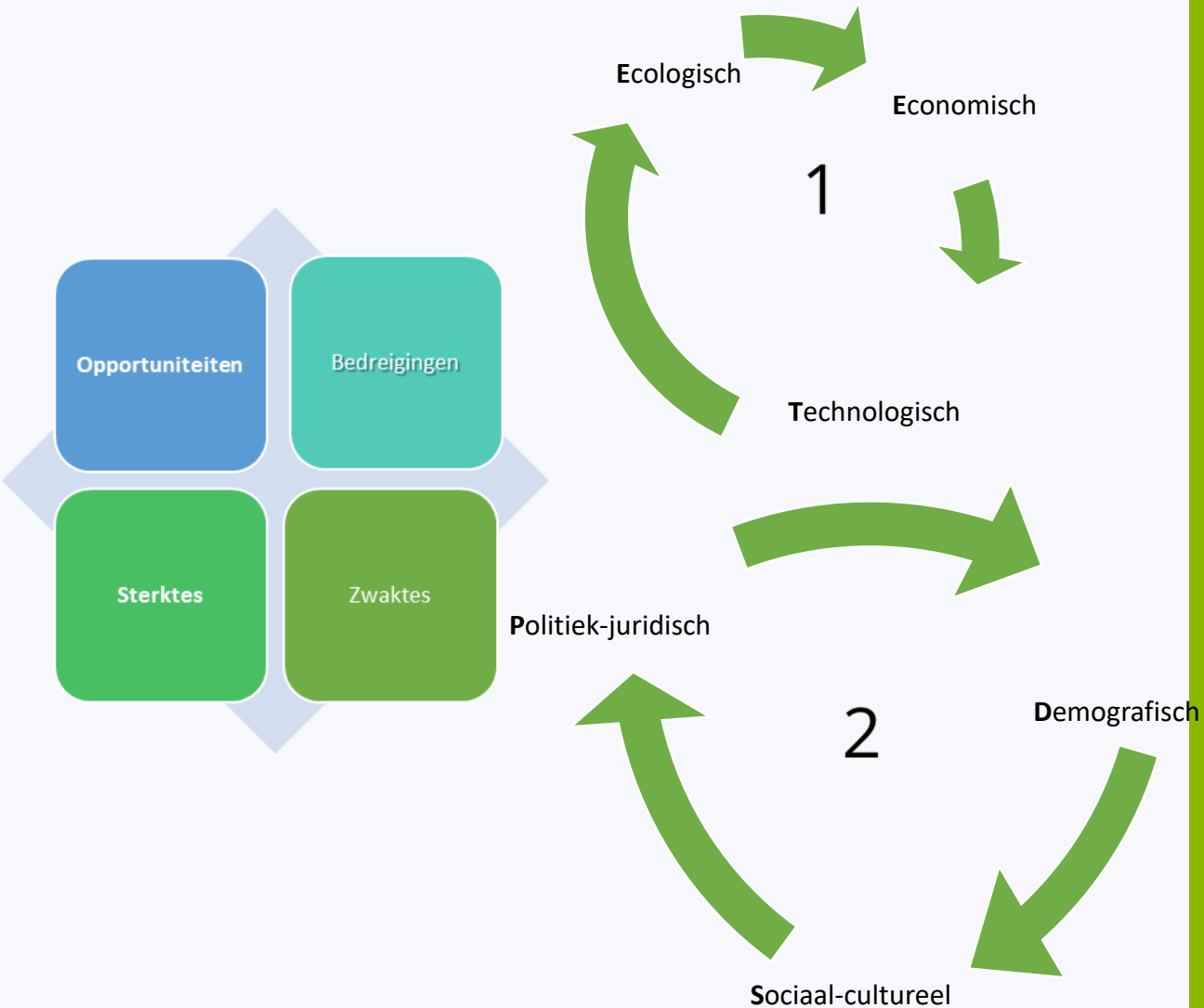
- Klimaatverandering laat nieuwe variëteiten toe (opportuniteit)
- klimaatverandering zal leiden tot meer variabiliteit inzake opbrengsten (bedreiging)

Intern:

- Innovatiekracht sector (sterkte) leidt tot nieuwe variëteiten en afzetmarkten
- Bedrijven hebben onvoldoende buffer om variabiliteit op te vangen en innovatie te financieren

Resultaat: een krimpende sector maar met grotere diversiteit

Blik op 2050

- Deelnemers aan bod over alle facetten
- 3 deeltafels met doorschuifstelsel
- Sessie 1
 - Economisch
 - Technologisch
 - Ecologisch
- Sessie 2
 - Demografisch
 - Politiek-juridisch
 - Sociaal-cultureel

D-E-S-T-E-P

Sessie 3

- Round up deeltafels
- Collectieve reflectie
- Welke factoren zullen het meest bepalend zijn voor de toekomst (*drijvers met impact*) van de sector?
- Wat zijn daarbij kritieke onzekerheden (*onzekere evoluties*)?
- Knelpunten?

Blik op 2050!